

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

IV. De iisdem verbis Easiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

Eccli. 27, b tam frequenter, imò & semper mutatur, nec unquam in eodem statu permanet. Sic profectò stultus ut luna mutatur, sapiens permanet ut sol. Ille, inquam, stultus qui in decore suo perdidit sapientiam, id est, qui refriguit in splendore.

Cecidit ergo Lucifer ut fulgur de cœlo; Seraphim verò stabant super illud. Stant plane Seraphim: quia charitas nunquam excidit. Stant attoniti & suspensi in contemplatione sedentes in throno, stant in æterna incommutabilitate & æternitate incommutabili. Tu sedere tentasti ô impie, propterea tui moti sunt pedes, & effusi sunt gressus tui. Filius est qui sedet in throno, Dominus Sabaoth, cum tranquillitate iudicans omnia. Sola sedet Trinitas, quæ sola habet immutabilitatem, sola est apud quam non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Seraphim verò stant immutabiles quidem, sed suo modo, non in eius comparatione. Stant extendentes se & intendentes in eum in quem prospicere concupiscunt. Qui sedere præsumpsit, seipso voluit esse contentus, unde solam hodie quoque malitiam esurit: quia solam habet hanc à semetipso. Cum loquitur mendacium, de proprio loquitur; quia mendax est, & pater ejus. Quod audis de verbo mendacij, intellige & de opere malitiæ. Et licet male sibi in malo placeat, sufficere tamen sibi nunquam poterit nec in ipso. Sola proinde sedet Trinitas summa, quæ sola in se est, & ideo sola vera est: sola se fruitur, sola nullius eget, sola sufficit sibi ipsi.

S E R M O I V.

De Verbis Esaia Prophetæ.

Um dixisset Propheta: *Et Seraphim stabant*: adjunxit deinde & ait: *Sex alæ uni, & sex alæ alteri*. Quid sibi volunt alæ istæ, Fratres? Ergone etiam cum hiems transierit, sedebit rex super solium, volandum adhuc erit & ipsis Seraphim, ut possint diversis occurrere necessitatibus diverforum, ab imminentibus liberare periculis, opem ferre laborantibus, in tribulatione positos consolari? Absit ut in illo æternæ beatitudinis regno necessitas aut periculum aut labor aut tribulatio sit, cui oporteat subveniri. Ad quid ergo tunc alæ? Placet mihi statio illa, omninò sic volo manere, ne aliquid prorsus admitto quo mihi stabilitas illa depercat. Veruntamen icio beate Isaia, quòd Propheta es tu, & spiritum ejus habes qui abundantia pietatis excedit hominum non modo merita, sed & vota. Salva mihi sit illa tam amata stabilitas: jam si quid alæ istæ ad beatitudinem addiderint, non recuso. Credo autem sicut in statione immutabilitatem, sic & in volatu alacritatem promittit, ne videlicet insensibilis

fibilis quædam, & quasi lapidea stabilitas æstimetur. *Sed dicas.* Et si alas habere necesse est, quare tam multas? Quid sibi vult multiplicitas ista pennarum? Audi quod sequitur. *Duabus alis velabant caput, duabus pedes, duabus volabant.* In quibus verbis videre mihi videor, quod de statione dictum est, volatu manifestius explicari. Quò enim Seraphim volant, nisi in eum cuius ardent amore? Vide flammam quasi volantem & stantem simul, nec miraberis jam Seraphim stantes volare, stare volantes.

Sed quia diximus quò volant, ipsas quoque quibus volant, alas exigere religiosa curiositas vestra videtur. Certius posset & credibilius testimonium perhibere, cui datum est & videre. Ego tamen opinor non incongrue pennas istas *agnitionem & devotionem* intelligi posse, quibus in eum qui supra ipsos est, Seraphim rapiuntur. Levat quippe cognitionis ala, sed sola non sufficit. Ruit citius qui una tantum ala volare contendit: & quo magis attollitur, pejus colliditur. Experti sunt hoc philosophi gentium; qui cum cognovissent Deum, non sicut Deum, glorificaverunt, sed evanuerunt in cogitationibus suis, & obscuratum est insipiens cor eorum ^b. Denique traditi in reprobum sensum, usque in ipsas etiam passionem ignominie corruerunt. Adeò vera probatur illa sententia ^c. *Scienti bonum, & non facienti, peccatum est illi.* Sic & zelus absque scientia, quo vehementius irruit, eo gravius corruit, impingens nimirum atque resiliens. Ubi vero intelligentiam charitas, agnitionem devotio comitatur, volet securè quisquis ejusmodi est, volet sine fine, quia volat in æternitatem.

Jam super ea quæ præmittitur capitis & pedum velatione, extat à Patribus probata sententia, Dei caput pedesque velari, eo quod lateat quid ante mundum fuerit, quidve futurum post consummationem. Et hoc quidem pro eo, quod distinctè in latinis codicibus scriptum est, *Caput ejus, & pedes ejus.* Testatur autem interpret noster in Hebræo verbum esse commune, quòd interpretari possit, ejus, & suam, ut Seraphim juxta Hebræi sermonis ambiguitatem, vel faciem, pedesque Dei, vel suam faciem ac pedes operire dicantur. Unde & mirum videri potest, cur è duobus eum magis in interpretatione elegerit sensum, quem visionis ipsius consequentia minus videtur admittere, ut videlicet & velarent pariter caput pedesque sedentis, nisi quod Origenis expositionem secutus est in hac parte.

Quod si de ipsis quoque Seraphim licet accipere, sic pinge ea, ut aperto capite & pedibus, solum appareat corpus medium, sed & ipsum quoque non penitus, propter eas nimirum alas quibus volare perhibentur. Considero siquidem quasi quoddam caput, corpus, & pedes meos in verbis Apostoli, quibus ait ^d: *Quos enim præscivit & prædestinavit conformes*

Sermones S. Bernardi.

I i i

mes fie-

Alarum
multiplicitas
quid sibi velit.

Cognitio &
devotio ala
quibus in
Deum rapi-
mur.

b Roma. r. c

c Iacob. 4. d
Securè vola-
tur ubi scien-
tiam charitas
comitatur.

Capitis & Pe-
dum velatio
quid significet.

Interpretatio
duplex.

d Rom. 8. f

*Prædestina-
tionis opus
universum so-
li gratiæ tri-
buendum.*

*mes fieri imaginis filij sui : & quos prædestinavit, hos & vocavit. Quos au-
tem vocavit, hos & justificavit. Et quos justificavit, hos & magnificavit. Ita
initium meum solius gratiæ est, & non habeo quid mihi in prædestina-
tione attribuam sine vocatione. Non sic sanè ab opere justificationis, a-
lienus sum, operatur & illud gratia, sed plane mecum. Vidésne quemad-
modum Seraphim in medio appareat aliquatenus? Porrò consummatio
quidem & ipsa solius gratiæ est: nec est mihi in hac parte, vel cum ea, sive
in ea gloriari, quasi coadjutor videar aut cooperator. Velat itaque Sera-
phim caput suum duabus pennis, si & veraciter cognoverit & humiliter
fateatur quia misericordia eum sola prævenit. Velat & pedes alis æquè
duabus, si misericordiæ quoque quæ subsequitur est, nec ignarus extiterit
nec ingratus. Quam sane capitis & pedum velationem, & nunc quoque
negligere non oportet, licet tunc maxime perficienda sit quando Iudex
sedebit super solium, & astantes sibi Seraphim & agnitione veritatis sub-
tilius illustrabit, & inflamabit vehementius charitatis ardore. In quorum
numero indignos nos servos nominis sui, ipsa de qua locuti sumus con-
stituere dignetur misericordia, quæ ab æterno est & usque in æternum su-
per electos, in medio quidem aliquatenus ostendens liberum arbitrium,
meriti gratiæ, principium & finem omninò soli vendicans sibi: ut sit no-
bis Alpha & Omega Dominus Deus noster, & pro utroque jure clame-
mus. *Non nobis Domine non nobis, sed nomini tuo da gloriam, Amen.**

e Psal. 113. b

S E R M O. V.

De Verbis Esaiæ Propheta.

*Christus ex
Patre,
In Patre, &
cum Patre.*

*In Patre &
Filio, & sub-
stantiæ unitas,
& gloria æ-
qualitas.*

Commendant nobis sacrae litteræ Christum Dominum & ex Patre, &
in Patre, & cum Patre, & à Patre, & pro Patre & etiam sub Patre. Quòd
dicitur, *ex Patre*, ineffabilis est nativitas: quòd *in Patre*, consubstantialis
unitas: quòd *cum Patre*, æqualitas majestatis. Sane enim tria hæc ab æ-
terno. Cæterum si ex Patre nascens, quid in Patre, aut cum Patre? Non
incongruè forsitan in Patre cubans, cum Patre sedens dicatur. Et audite
confessus & hujus accubitus rationem. Sicut enim sessio majestatem, sic
confessio æqualitatem exprimit majestatis, præsertim cum sit ei sedes à
dextris Patris, non sane sub pedibus, vel quasi à tergo. Et federe quidem
jam quiescere est, sed jacere magis. Quid autem delectabilius & quodam-
modo dulcius esse videbitur Filio, quòd in Patre est, an quòd cum Patre
omnibus præest? In quo putas horum summa illa pax Dei, quæ exuperat
omnem sensum, & singularis requies Domini competentius assignetur?
Et si dignè ore id exprimi nequeat, corde tamen forsitan piè concipitur:
ut salva